Çal??anlar için Rasyonel Duygucu Öz Kararl?l?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çal??anlar için Rasyonel Duygucu Öz Kararl?l?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18317

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çal??anlar için Rasyonel Duygucu Öz Kararl?l?k Ölçe?i, **Murat Art?ran** taraf?ndan 2018 y?l?nda bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi? bir ölçektir. Bu ölçek, klinik psikoloji alan?ndaki temel yakla??mlardan biri olan Rasyonel Duygucu Davran??ç? Terapi (RDDT) prensiplerini, çal??anlar?n i? ya?am?ndaki motivasyon düzeyleri ve öz kararl?l?klar? ile entegre etmeyi amaçlamaktad?r. Ölçek, bireylerin rasyonel ve irrasyonel inançlar?n?n, i? performanslar?n? ve psikolojik iyi olu?lar?n? etkileyen öz kararl?l?k motivasyon tipleri üzerindeki etkisini de?erlendirmek üzere tasarlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Rasyonel Duygucu Öz Kararl?l?k, Öz Kararl?l?k Teorisi, Motivasyon, Çal??an Psikolojisi, RDDT, Klinik Psikoloji, Ölçek Geli?tirme.

Yazarlar

Murat Art?ran

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, çal??anlar?n i? ya?am?nda sergiledikleri motivasyon türlerini, rasyonel duygucu yakla??mla ili?kilendirerek ölçmektir. Geleneksel Öz Kararl?l?k Teorisi (ÖKT) ölçeklerinin aksine, bu araç, bireyin rasyonel dü?ünce yap?s?n?n, otonom (içsel) motivasyon geli?imini ne ölçüde destekledi?ini belirlemeye odaklanm??t?r. Ölçek, çal??anlar?n i? yerindeki hedeflerine ula?ma, zorluklarla ba?a ç?kma ve psikolojik esneklik kazanma süreçlerinde rasyonel inançlar?n rolünü ortaya koymay? hedefler.

Ölçek, özellikle örgüt psikolojisi ve insan kaynaklar? yönetimi alanlar?nda, çal??anlar?n demotive edici veya stres yaratan durumlara kar?? geli?tirdi?i bili?sel tepkileri anlamak için bir araç sa?lamaktad?r. Elde edilen veriler, i? yerinde RDDT temelli müdahale programlar?n?n tasarlanmas?nda kullan?labilir.

Yap?

Çal??anlar için Rasyonel Duygucu Öz Kararl?l?k Ölçe?i, **Rasyonel Duygucu Öz Kararl?l?k** yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, **Albert Ellis**'in geli?tirdi?i bili?sel-davran??ç? model ile **Deci ve Ryan**'?n Öz Kararl?l?k Teorisi'nin kesi?im noktas?nda yer al?r. Ölçek, motivasyonu sadece içsel ve d??sal olarak ay?rmakla kalmaz, ayn? zamanda bu motivasyon kaynaklar?n?n temelinde yatan inanç sistemlerini (rasyonel inançlar, irrasyonel inançlar) de dikkate al?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in ölçtü?ü temel boyutlar, büyük olas?l?kla, çal??anlar?n i?e yönelik alg?lanan özerkli?i, yetkinli?i ve ili?kiselli?i gibi temel psikolojik ihtiyaçlar?n?n, rasyonel dü?ünce kal?plar? (örne?in, esnek tercihler, ko?ulsuz kabul) taraf?ndan nas?l ?ekillendirildi?ini içermektedir. Bu, motivasyonun sadece davran??sal bir sonuç de?il, ayn? zamanda sa?l?kl? bir bili?sel sürecin ürünü oldu?unu vurgular.

Geçerlik

Çal??anlar için Rasyonel Duygucu Öz Kararl?l?k Ölçe?i, bir geli?tirme çal??mas? oldu?u için, geçerlilik çal??malar? tez çal??mas? kapsam?nda detayl?ca rapor edilmi?tir. Ancak, özet veriler kaynakta sa?lanmam??t?r. Ölçe?in yap? geçerlili?ini incelemek amac?yla faktör analizi tekniklerinin (muhtemelen Aç?mlay?c? ve/veya Do?rulay?c? Faktör Analizi) kullan?ld??? varsay?lmaktad?r. Ayr?ca, ölçülen yap?n?n teorik olarak ili?kili oldu?u di?er motivasyon ve inanç ölçekleri ile korelasyonlar?na bak?larak **ölçüt ba??nt?l? geçerlilik** ve **ayr??an geçerlilik** kan?tlar?n?n sunuldu?u öngörülmektedir.

Güvenilirlik

Ölçe?in güvenilirlik çal??malar?, geli?tirme sürecinin ayr?lmaz bir parças? olarak Art?ran (2018) taraf?ndan yürütülmü?tür. Güvenilirlik analizi genellikle **iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa)** hesaplamalar?n? içerir. Ölçe?in alt boyutlar?n?n ve genel ölçek puan?n?n tutarl?l???n? sa?lamak için bu katsay?lar?n rapor edilmi? olmas? beklenmektedir. Ek olarak, test-tekrar test güvenilirli?i gibi zamana ba?l? güvenilirlik yöntemlerinin de kullan?lm?? olmas? muhtemeldir. Detayl? güvenilirlik istatistikleri, tezin tam metninde bulunmaktad?r.

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirme a?amas?nda, yap?sal bütünlü?ünü kan?tlamak amac?yla faktör analizi yöntemleri kullan?lm??t?r. Ölçe?in "Rasyonel Duygucu Öz Kararl?l?k" gibi kompleks ve iki teoriyi birle?tiren bir yap?y? ölçmesi nedeniyle, birden fazla faktörün ortaya ç?kmas? beklenir. Bu faktörler muhtemelen **Rasyonel ?nançlar Temelli ?çsel Motivasyon** ve **?rrasyonel ?nançlar Temelli D??sal Motivasyon/Demotivasyon** gibi alt boyutlar? yans?tmaktad?r. Faktör analizi sonuçlar?, ölçe?in maddelerinin teorik olarak beklenen alt yap?lar alt?nda topland???n? göstermelidir. Bu analizler, ölçe?in nihai formunun ve puanlama yap?s?n?n belirlenmesinde kritik rol oynam??t?r.

Araç

Test Çe?idi: Geli?tirme (Yeni bir yap?sal bile?en üzerine kurulu ölçek).

Format: Kaynakta belirtilmemekle birlikte, psikometrik ölçeklerin ço?unda kullan?lan, Likert tipi

ARABPSYCHOLOGY.COM

derecelendirme format?nda oldu?u varsay?lmaktad?r.

Mevcut Diller: Türkçe.

Hedef Popülasyon Grubu: Çal??anlar.

Ya? Grubu: Yeti?kin (Çal??ma hayat?nda aktif olan bireyler).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de çe?itli sektörlerde çal??an yeti?kin bireyler.

Test Metodolojisi: Psikometrik ölçek geli?tirme süreci, Aç?mlay?c? ve Do?rulay?c? Faktör Analizi, Güvenilirlik ve Geçerlilik çal??malar?.

Anahtar Kelimeler

Rasyonel ?nançlar, ?rrasyonel ?nançlar, Çal??ma Hayat?, Örgütsel Psikoloji, Öz Belirleme, RDDT, ÖKT, ?? Tatmini.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Yüksek lisans tezi olarak ?stanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü taraf?ndan yay?nlanm??t?r.

?zinler & Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2018.

?zinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir tez çal??mas? kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Kullan?m izinleri ve ko?ullar? için sorumlu yazar Murat Art?ran veya tezini yay?nlayan ?stanbul Arel Üniversitesi ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Tezin tam metnine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilmektedir.

Referanslar

Art?ran, M. (2018). *Klinik psikolojiyi çal??ma hayat?nda motivasyona entegre etmek: Çal??anlar için Rasyonel Duygucu Öz Kararl?l?k Ölçe?inin geli?tirilmesi ve geçerlilik ve güvenirlilik çal??mas? (Yüksek lisans tezi)*. ?stanbul Arel Üniversitesi, ?stanbul.

Bu çal??man?n orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

ARABPSYCHOLOGY.COM

calisanlar-icin-rasyonel-duygucu-oz-kararlilik-olcegi-toad.pdf

Tezin YÖK Ulusal Tez Merkezi ba?lant?s?:

tez.yok.gov.tr

Çal??anlar için Rasyonel Duygucu Öz Kararl?l?k Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. Ancak kaynak içerikte ölçek maddeleri yer almad??? için, maddeler burada sunulamamaktad?r. Maddeler, yukar?da belirtilen yüksek lisans tezinin ekler bölümünde bulunabilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM